

12. Подольчак Н. І. Огляд вітчизняного та світового ринків лізингу / Н. І. Подольчак // Вісник національного університету «Львівська політехніка»: зб. наук. праць. – 2008. – № 635. – С. 108-113.
13. FLA 2012. Annual review. Finance and Leasing Association. London, 2012. – 24 p.
14. Jahresbericht 2010 – 2011. Bundesverband Deutscher Leasing Unternehmen. – 2011. – 56 p.

Дыба А.М., Гернего Ю.А.

Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана

ЛИЗИНГ КАК АЛЬТЕРНАТИВА ИНВЕСТИЦИОННОГО КРЕДИТОВАНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЕКТОВ

Аннотация

В статье обоснованы теоретические основы лизинга. Приведены классификационные признаки для выделения видов лизинга, возможностей и перспектив их использования в процессе реализации инновационных проектов. Обращено внимание на методику расчета эффекта от использования лизинга. Оценен эффект от использования лизинга инновационной направленности в Украине. Обоснован заграничный опыт и практика лизинга за счет ресурсов отечественных финансовых учреждений.

Ключевые слова: инновация, лизинг, инвестиционный кредит, инновационный проект, виды лизинга.

Duba O.M., Gernego Yu.O.

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

LEASING AS THE ALTERNATIVE TO THE INVESTMENT CREDITING OF INNOVATIVE PROJECTS

Summary

In the article are studied the theoretical backgrounds of leasing. The classification attributes for selection of kinds of leasing, possibilities and perspectives of its usage in the process of innovative projects' realization are presented. The attention is paid to the methodology of calculation of effect from the usage of leasing. The effect from the usage of leasing of innovative direction in Ukraine is estimated. The foreign experience and practice of leasing according to the resources of national financial institution are studied.

Keywords: innovation, leasing, investment credit, innovation project, kinds of leasing.

УДК 338.32

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО МАШИНОБУДУВАННЯ

Дідоренко Т.В., Белова І.М.

Тернопільський національний економічний університет

Обґрунтовано необхідність підвищення конкурентоспроможності продукції, удосконалення виробництва, підняття ефективності використання бурякозбиральної техніки. Визначено шляхи підвищення трансфоспроможності підприємств сільськогосподарського машинобудування до стандартів європейського ринку. Відродження трансформаційних процесів на підприємствах машинобудівної галузі, забезпечення їх розвитку на інноваційно-логістичних засадах – одна з найважливіших умов відродження АПК та побудови індустріального суспільства, що базується на ефективному використанні наукових знань і високих технологій.

Ключові слова: конкурентоспроможність, трансфоспроможність, адаптивнотрансформаційна здатність, машинобудування.

Постановка проблеми. Проблема гнучкості, яка базується на інноваційно-логістичних підходах, є однією з першочергових економічних проблем технічного прогресу та трансфоспроможності вітчизняного сільськогосподарського машинобудування. Закордонні виробники сільськогосподарських машин усе більше здійснюють інвестиції в цьому напрямі, постійно проводять науково-дослідні роботи та активну маркетингову політику. Результатом такої діяльності є витіснення вітчизняних машинобудівних підприємств з власних ринкових ніш та зростання на ринку кількості закордонної бурякозбиральної техніки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку агропромислового комплексу та сільськогосподарського машинобудування є предметом дослідження відомих вітчизняних і закордонних учених, зокрема Андрушківа Б., Гайдуцького П., Гарькавого А., Гойка А., Горячкіна М., Дональдсона Г., Дусановського С., Кирич.Н., Кантора О., Козея Й., Колера А., Косачьова Г., Кузьміна О., Мостенської Т., Соколова Н., Родіонової Л., Тихонова В., Хакімової Ю., Цільмана Ф., Швандара В. та ін.

Комплексний метод оцінки конкурентоспроможності був розроблений ученими Литвиненко А. П. і

Татьяненко М. А. Він ґрунтується на засто-суванні комплексних показників аналізованої продукції і може бути адаптований до умов трансфоспроможності підприємств сільськогосподар-ського машинобудування [6].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Відродження трансформаційних процесів на підприємствах машинобудівної галузі, забезпечення їх розвитку на інноваційно-логістичних засадах – одна з найважливіших умов відродження АПК та побудови індустріального суспільства, що базується на ефективному використанні наукових знань і високих технологій.

Мета статті. Обґрунтувати шляхи підвищення трансфоспроможності сільськогосподарського машинобудування.

Виклад основного матеріалу дослідження. У процесі розвитку машинобудівної галузі в Україні сформувався бурякоцукровий підкомплекс, який є структурно завершеним, цілісним, збалансованим, інтегрованим агропромисловим формуванням, до якого входили бурякосійні господарства, насінницькі господарства, заводи з підготовки насіння до посіву, науково-дослідні й проектно-конструкторські організації та підприємства з виготовлення бурякозбиральної техніки.

У посттоталітарний період унаслідок кризи як підприємства, так бурякоцукровий підкомплекс зазнали великих деформацій. Значно скоротилася посівна площа цукрових буряків, зменшилася їхня врожайність, зменшився валовий збір. Утворився великий дисбаланс між сировинними ресурсами і потужностями заводів, які змушені були скоротити виробництва [4].

Погіршення промислових засобів виробництва (сільськогосподарських машин, автомобілів, мінеральних добрив, хімічних засобів від хвороб і шкідників), а також системи матеріально-технічного постачання, руйнація зв'язків та системи агротехнічного обслуговування та інші чинники змусили підприємства скоротити виробництво бурякозбиральних комбайнів.

Вихід бурякоцукрового підкомплексу з кризової ситуації можливий при умові переведення його на індустріальну, інтенсивну і спеціалізовану основу. Це вимагає переорієнтації машинобудівного комплексу на розвиток сільськогосподарського машинобудування, насичення ринку всіма промисловими засобами виробництва, поліпшення системи матеріально-технічного постачання бурякосійних господарств, створення машино-тракторних станцій і служб агросервісу.

Проблемам розвитку бурякоцукрового підкомплексу, переведення його на інтенсивну індустріальну основу необхідно надати першочергового значення. Поглиблення спеціалізації господарств на виробництві цукрових буряків вимагає переорієнтації промисловості на збільшення виробництва промислових засобів виробництва (тракторів, автомобілів, сільсько-господарських машин та обладнання) і предметів праці, поліпшення системи матеріально-технічного постачання бурякосійних господарств, розширення масштабів гідротехнічної, хімічної і біологічної меліорації земель, удосконалення системи ведення землеробства, сівозмін, запровадження нових індустріальних технологій вирощування цукрових буряків [7].

Створення умов для оптимального розвитку науково-технічного потенціалу національної економіки стає одним із найважливіших принципів формування системи і механізму управління інноваційної політики та логістичних засад їх функціонування.

За великої різноманітності національних підходів до економіки всі країни прагнуть до розробки і реалізації державної інноваційної політики.

Механізм створення та поширення нововведень передбачає три загальні складові:

- систему державної підтримки фундаментальних і пошукових досліджень;
- різноманітні форми та джерела фінансування й непрямого стимулювання досліджень;
- максимальне стимулювання малого інноваційного підприємництва та його підтримку [1].

Держава, створюючи умови для реалізації інноваційної політики, впливає на розвиток не лише державного, а й приватного секторів інноваційної діяльності [3].

Сучасне високо розвинуте суспільство стимулює розвиток технологій, що ґрунтуються на новітніх досягненнях науки. Найважливішим завданням є вироблення стратегії, яка забезпечує можливість гнучкої зміни пропорцій між темпами розвитку наукового, технічного і виробничого потенціалів. Створення такої системи взаємодії всіх учасників циклу, що забезпечує науково-технічний прогрес, є головним завданням інноваційної політики держави. Остання визначена комплексом народногосподарських підходів і рішень, що враховують головні напрями діяльності щодо нововведень, пов'язані з науково-технічним прогресом, оновленням основних фондів, удосконаленням управління, організації виробництва і праці, економіки тощо.

Інноваційна політика держави та логістика спрямовані на господарське використання науково-технічного потенціалу, на зміцнення внутрішніх зв'язків у науково-технічному комплексі. Формування інноваційної політики пов'язане, насамперед, з переорієнтацією системи державного регулювання на всебічне заохочення підприємництва, приватної ініціативи [2].

Набір методів і засобів державної інноваційної політики досить широкий. До них належать різні державні заходи, які стимулюють інноваційну активність бізнесу:

- коригування податкового, патентно-ліцензійного законодавства; амортизаційні відрахування;
- розвиток теми контрактних взаємовідносин;
- антитрестовське законодавство;
- різні форми підтримки міжорганізаційної кооперації та малого інноваційного бізнесу [5].

Машинобудування для АПК у структурі економіки України займає одне з важливих місць – це головне джерело розвитку сільськогосподарської та продовольчої галузей, які є стратегічно важливими, оскільки забезпечують продовольчу безпеку держави. Проте обсяги випуску техніки вітчизняними підприємствами зменшуються, окремі підприємства не працюють або взагалі припинили своє існування. Ситуація критична: сільгоспвиробники забезпечені технікою лише наполовину від технологічної потреби, а наявний машино-тракторний парк майже на 90 відсотків потребує заміни.

Сучасний рівень сільськогосподарського машинобудування в Україні характеризується такими процесами:

- відставання вітчизняної техніки від сучасних закордонних зразків за різними показниками, що робить її неконкурентоспроможною;
- зниження завантаженості потужностей виробничих підприємств (у цей час близько 30%, а на деяких підприємствах – не більше 6%);
- зниження купівельної спроможності споживачів сільськогосподарської техніки, що призводить до зниження рівня її реалізації;

– зниження рентабельності виробництва сільськогосподарської техніки (середня – на рівні 1,2%);

– поступове перетворення галузі сільськогосподарського машинобудування в ремонтну базу сільськогосподарської техніки;

– скорочення виробничого персоналу заводів, у тому числі кваліфікованих фахівців у галузі машинобудування (у сільськогосподарському машинобудуванні зайнято біля чверті тих, хто працює в машинобудуванні), які знаходять застосування в інших галузях господарства, що може призвести до того, що, за умови відродження сільськогосподарського машинобудування, буде недолік фахівців з досвідом і знаннями роботи саме на цих підприємствах;

– трансфоспроможність підприємств галузі є недосконалою, тяжіє до частих змін, не відрізняється стабільністю й ринковою спрямованістю, що призводить до збоїв у плануванні, організації й контролі.

Зменшення виробництва продукції сільськогосподарського машинобудування пов'язане з комплексом таких факторів:

– скорочення зовнішнього попиту на машинобудівну продукцію, спричинене рецесійними процесами у світовій економіці, що призвело до втрат експортерами зовнішніх ринків збуту, а звідси – неможливість отримання прибутків, відсутність обігових коштів для розвитку виробництва, зростання заборгованості по заробітній платі тощо;

– зменшення попиту на продукцію машинобудування на внутрішньому ринку. Це пов'язано зі зниженням купівельної спроможності вітчизняних споживачів у поєднанні із скороченням обсягів фінансування майже з усіх джерел (зменшення бюджетного фінансування, обмеження кредитування комерційних банків, встановлення більш жорстких умов для отримання кредитів, підвищення відсоткових ставок на кредити внаслідок погіршення ліквідності банківських установ), що спричинило до згорання попиту на машинобудівну продукцію;

– заморожено споживче кредитування.

Враховуючи високу залежність машинобудівної галузі від традиційних зовнішніх ринків збуту продукції (головним чином, російського) та низький рівень диверсифікації зовнішніх ринків, даний фактор виступає суттєвим обмеженням щодо розвитку машинобудування.

З метою активізації ролі вітчизняної аграрної науки в процесі трансформування підприємств доцільно використовувати різні варіанти фінансування та стимулювання науково-дослідних робіт. За відсутності обігових коштів у товаровиробників галузі держава повинна брати безпосередню участь у визначенні стратегічних напрямів використання досліджень та їхнього повного фінансування. Можна припустити, що в майбутньому поширюватиметься варіант фінансування науково-технічних досліджень самими товаровиробниками. Це забезпечить, з одного

боку, орієнтацію інноваційних розробок на конкретні потреби і запити виробників, а з іншого – полегшити реалізацію наукових досліджень. Отже, за таких умов буде здійснена розробка теоретичних та методичних положень, а також практичних рекомендацій щодо впровадження організаційно-економічних механізмів виявлення і підвищення рівня адаптивнотрансформаційних здатностей відродження підприємств сільськогосподарського машинобудування на інноваційно-логістичних засадах із врахуванням взаємовідносин з бурякоцукровим підкомплексом.

Проблеми оцінки конкурентоспроможності підприємств сільсько-господарського машинобудування на інноваційно-логістичних засадах із врахуванням взаємовідносин з бурякоцукровим підкомплексом, які відчули вчені всього світу, зумовили виникнення дуже великої кількості методів та методик її визначення. Ще в 1980-х роках вітчизняними вченими було створено методику та методологію оцінки конкурентоспроможності. Ці дослідження за часів планової економіки не набули широкого поширення, проте з моменту впровадження в Україні ринкових відносин вони стали доволі актуальними, їх інтерпретувало чимало сучасних учених.

У науковій літературі традиційно оцінка здійснюється за допомогою диференціального, комплексного та змішаного методів.

У ринковій економіці всю повноту прав та обов'язків щодо організації реформ та проведення адаптивнотрансформаційних змін у фінансово-господарській діяльності беруть на себе підприємства, а основним механізмом регулювання цих процесів є конкуренція [8].

Висновки та подальші дослідження. Таким чином, в результаті скорочення попиту на продукцію машинобудування, в умовах погіршення умов кредитування та нестачі ліквідності виробники, в першу чергу, намагаються реалізувати продукцію, що знаходиться в наявності на складах без нарощування обсягів виробництва.

Експертна оцінка можливого розвитку шляхів трансформаційних процесів показала, що досягнути успіхів можливо за рахунок інноваційно-логістичних чинників, у т. ч. диференціації структури виробництва, комплексного використання виробничих засобів, лізингу бурякоцукрової техніки тощо.

Машинобудування має ключове значення для технологічного переозброєння всіх галузей виробництва, у т. ч. і сільського господарства.

Першочергове значення для економіки України має кардинальне підвищення технологічного рівня продукції вітчизняного сільськогосподарського машинобудування. Зокрема технологічне оновлення комбайнобудівних підприємств, розробка й організація виробництва різноманітної сучасної та перспективної сільськогосподарської техніки [7].

Список літератури:

1. Андрушків І. П. Інвестування регіональної економіки та його ефективність в Україні: монографія / І. П. Андрушків, О. Д. Вовчак, Н. М. Руцишин. – Львів : Вид-во ЛКА, 2010. – 192 с.
2. Андрушків Б. М. Інноваційно-технологічне реформування промислових підприємств – основа підвищення їх конкурентоспроможності (європейські акценти) / Б. М. Андрушків, Н. Б. Кирич, О. Б. Погайдак, Л. М. Мельник // Держава та регіони. Сер. : Економіка та підприємництво. – 2014. – № 2. – С. 4-13.
3. Дідоренко Т. В. Підвищення трансфоспроможності сільськогосподарського машинобудування на основі венчурного інвестування / Т. В. Дідоренко // Вукраїнський науково-виробничий журнал АПК. Інноваційна економіка. – 2010. – № 4(18). – С. 58–65.
4. Сфіменко Н. А. Управління процесами відтворення машинобудування / Н. А. Сфіменко ; Черкаський національний ун-т ім. Богдана Хмельницького. – Черкаси, 2007. – 376 с.
5. Кобута І. В. Трансформація підтримки сільського господарства країн світу відповідно до домовленостей країн СOT / І. В. Кобута ; Кабінет Міністрів України ; Національний ун-т біоресурсів і природокористування України ; НДІ економіки і менеджменту агропромислового виробництва Навчально-наукового ін-ту бізнесу. – К. : ННЦ ІАЕ, 2009. – 148 с.

6. Литвиненко А. Н., Татьяначенко М. А. Методологические вопросы оценки экономических аспектов конкурентоспособности машинотехнической продукции // Приложение к БИКИ. – 1981. – № 1.
7. Машинобудування в Україні: тенденції, проблеми, перспективи / Н. В. Тарасова, І. С. Калініченко, В. А. Романенко [та ін.] ; НАН України Рада по вивченню продуктивних сил України ; за ред. Б. М. Данилишина. – Ніжин : Аспект-Поліграф, 2007. – 307 с.
8. Юрик Н. Є. Антикризова стратегія – умова стабільного розвитку підприємства / Н. Є. Юрик, Н. Б. Кирич // Сталий розвиток економіки. – 2010. – № 3. – С. 57–62.

Дидоренко Т.В., Белова И.М.

Тернопольский национальный экономический университет

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРЄДПРІЯТИЙ СЄЛЬСЬКОХОЗЯЙСТВЕННОГО МАШИНОСТРОЄННЯ

Аннотация

Обосновано необхідність підвищення конкурентоспособности продукции, совершенствование производства, повышение эффективности использования севклоуборочной техники. Определены пути повышения трансформационных процессов на предприятиях машиностроительной отрасли, обеспечения их развития на инновационно-логистических принципах – одно из важнейших условий возрождения АПК и построения индустриального общества, основанного на эффективном использовании научных знаний и высоких технологий.

Ключевые слова: конкурентоспособность, трансформационная способность, адаптивнотрансформационная способность, машиностроение.

Didirenko T.V., Belova I.M.

Ternopil National Economic University

TRANSFORMATION OF ENTERPRISES AGRICULTURAL ENGINEERING

Summary

The necessity of improving the competitiveness of products, improve production, raising the efficiency of sugar beet harvesting equipment. Ways of improving agricultural machine building enterprises transformations the standards of the European market. Renaissance transformation processes in machine-building enterprises, their development on innovation and logistics basis – one of the most important conditions for the revival of agriculture and construction of industrial society, based on the effective use of scientific knowledge and high technology.

Keywords: competitiveness, transformations, adaptivity ability machinery.

УДК: 336.71:336.77

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМНОСТІ КРЕДИТНИХ ПОРТФЕЛІВ ВІТЧИЗНЯНИХ БАНКІВ НА ОСНОВІ НОВОЇ РЕЙТИНГОВОЇ МЕТОДИКИ «РЕАЛЬНА ЕКОНОМІКА»

Животченко В.С., Подчесова В.Ю.

Харківський інститут банківської справи

Університету банківської справи Національного банку України

У статті розглянуто поняття проблемності кредитного портфелю банків, методи його розрахунку. Виокремлено чинники, які гальмують розвиток банків за сучасного стану економіки. Запропоновано використання нової рейтингової методики для детального аналізу проблемності кредитних портфелів вітчизняних банків. Сформовані та охарактеризовані показники проблемності кредитного портфелю банків, а також встановлено характер її впливу на фінансовий стан банків. Аналіз показників проблемності кредитного портфелю дає можливість поставити у відповідність кожному фактору певний рівень стійкості фінансово-економічної ситуації окремого банку: зростання обсягу безнадійних кредитів, відносний приріст недіючих кредитів, відношення резервів під кредитні ризики до безнадійних кредитів.

Ключові слова: кредитний портфель, проблемний кредит, рейтингова методика «Реальна економіка», коефіцієнт покриття безнадійних кредитів.

Постановка проблеми. Після світової фінансової кризи 2009 р. фінансово-кредитна система розкрила проблемні сторони сучасного вітчизняного банківського сектора, однією із яких є рівень кредитного ризику. Реалізувавшись, він призвів до значного погіршення якості кредитного портфелю

банків. Очевидно, що проблемна кредитна заборгованість не лише погіршує здатність банку генерувати прибуток, а й динамічно розвиватися в умовах мінливого зовнішнього середовища.

У зв'язку зі зростанням обсягів проведення кредитних операцій та значної частки проблемних